

Foto: Heikki Jokinen

Mosaiken i ett kapell på ön Patmos föreställande Johannes

Studiebrev 1. Upp. 1:1-20

”Jesu Kristi uppenbarelse”

1. Det profetiska ordets betydelse

I Bibeln avser man med en profet en person som förkunnar Guds budskap. Att profetera innebär att man förkunnar Guds vilja och frambär förutsägelser om framtiden. Ibland kommer Guds budskap till en profet muntligen, vid andra tillfällen i nattliga syner. En sann profetisk förkunnelse vilar alltid på en gudomlig uppenbarelse. "Ingen profetia har förmedlats genom mänsklig vilja, utan drivna av helig ande har människor talat ord från Gud" (2 Pet 1:21).

Bibeln profetiska ord belyser Guds stora plan för världsalltet. När skrämmande framtidsvyer ger näring åt en allmän känsla av osäkerhet och rädsla är det uppmuntrande för människan att i det profetiska ordet finna att livet har en mening, och att Guds varma hjärta klappar i världsalltets centrum.

Det är särskilt Uppenbarelsebokens profetior som förmedlar till oss budskapet om det godas slutliga seger. Mänsklighetens ångest och längtan efter en varaktig och rättvis världsfred har gjort Uppenbarelsebokens budskap mer aktuellt än någonsin.

Livet har en mening och det goda kommer till slut att segra

2. Uppenbarelsebokens historiska bakgrund

Uppenbarelseboken kom till i slutet av första århundradet. De flesta forskare är numera eniga om att den skrevs vid tiden för den romerska kejsaren Domitianus våldsamma förföljelser av de kristna under åren 93-96. Detta harmonierar även med uppgifter från tidiga kristna författare. Eusebios (ca

275-350), som har kallats kyrkohistoriens fader, var en av dessa och han berättar i sin kyrkohistoria (III 20, 8), att efter Domitianus' regeringsperiod återvände aposteln Johannes från sin landsflykt på ön Patmos och bosatte sig åter i Efesus.

Domitianus (81-96) sökte på alla sätt befrämja kejsardyrkan. De kristna kunde dock inte gå med på att tillbe kejsaren som Gud och tillämpa titeln Herre (grek. *kyrios*) på honom eftersom den titeln hos de kristna var förbehållen Jesus Kristus. Denna vägran att tillbe kejsaren ledde otvivelaktigt till att Johannes hamnade på ön Patmos där Uppenbarelseboken sedan kom till.

3. Johannes uppenbarelse

Uppenbarelseboken är Nya testamentets och hela Bibelns sista bok. Och detta är säkert ingen tillfällighet. Bibeln inleds med en beskrivning av världens skapelse och den avslutas med en storartad skildring av hur allting skapas på nytt. "Se jag gör allting nytt" (Upp 21:5).

Uppenbarelsebokens egentliga namn i vår Bibel är enligt bokens äldsta handskrifter "Johannes uppenbarelse". Boken själv anger att dess författare är Johannes. Även om författaren inte närmare avslöjar sin identitet, tog man det för givet under de första århundradena att det var frågan om Jesu lärjunge och aposteln Johannes. Ända till mitten av tredje århundradet var alla kristna författare eniga i denna fråga. Bl.a. finns skrifter av följande författare bevarade som berör Johannes författarskap: Justinus Martyren, Ireneus, Tertullianus, Hippolytos, Klemens från Alexandria och Origenes. Det är svårt att föreställa sig att en bok skriven av någon annan Johannes utanför apostlakretsen skulle ha accepterats i Bibeln.

4. "Jesu Kristi uppenbarelse" (1:1-2)

"1 Detta är Jesu Kristi uppenbarelse, som Gud gav honom för att visa sina tjänare vad som snart skall ske. Han sände sin ängel och lät sin tjänare Johannes veta det, ² han som har vittnat om Guds ord och Jesu Kristi vittnesbörd, allt han har sett."

Johannes inleder sin bok på ett enastående sätt: "Detta är Jesu Kristi uppenbarelse". Ordet uppenbarelse har här översatts från det grekiska ordet *apokalypsis*, vilket ordagrant betyder att ett draperi dras åt sidan eller att någonting avtäcks. I egentlig mening finns det i Bibeln två apokalyptiska böcker: Daniels bok i Gamla testamentet och Johannes uppenbarelse i Nya testamentet. Gud avslöjar i dessa "vad som snart skall ske" (Upp 1:1).

Uppenbarelseboken har kallats för Bibelns krona. Där möter Bibelns andra böcker varandra. Uppenbarelseboken hänvisar till de flesta av Gamla testamentets böcker och mer än hälften av dess verser har anknytning till Gamla testamentets skrifter.

Uppenbarelseboken avslöjar inte endast Guds framtidsplaner och

världens öde för oss utan den är framför allt en uppenbarelse om Jesus. Den avslöjar för sin läsare gudomliga hemligheter som är förknippade med Jesu Kristi person och hans verk. På samma sätt som Bibeln i sin helhet koncentrerar sin uppenbarelse kring Jesus Kristus är Kristus centralgestalten i Uppenbarelseboken.

Jesus Kristus är Uppenbarelsebokens centralgestalt

5. "Salig den som läser" (1 :3)

”3 Salig den som läser upp och saliga de som hör orden i denna profetia och bevarar det som står skrivet i den. Ty stunden är nära.”

Uppenbarelseboken anses vara den mest svårförklarliga av Bibelns böcker. Ändå utlovas en särskild salighet eller lycka till dess läsare och den som hör dess profetior och som "bevarar det som står skrivet i den" (1:3). Vid uppenbarelsens slut påminner ängeln än en gång Johannes: "Försegla inte orden i denna boks profetior, ty stunden är nära" (22:10). Det är således uppenbart att avsikten är att man skall förstå Uppenbarelseboken och att detta är möjligt.

Uppenbarelsebokens budskap framställs med hjälp av effektfulla liknelser. Om profetiorna inte hade klätts i liknelser t.ex. när det gäller motståndare till Kristus och hans församling hade dessa måhända ännu kraftfullare strävat efter att förgöra de profetiska skrifterna och hela Bibeln.

Det är möjligt att förstå Uppenbarelseboken

6. "Nåd och frid" (1:4-6)

4 ”Från Johannes till de sju församlingarna i Asien. Nåd och frid från honom som är och som var och som kommer och från de sju andarna framför hans tron⁵ och från Jesus Kristus, det trovärdiga vittnet, den förstfödde från de döda och härskaren över jordens kungar. Han som älskar oss och har löst oss från våra synder med sitt blod⁶ och som har gjort oss till ett kungadöme, till präster åt sin Gud och fader, honom tillhör härligheten och väldet i evigheters evighet, amen.”

Johannes framför sin apostoliska hälsning i hela gudomens namn. Förutom Fadern och Sonen nämns även den helige Ande, här representerad av synen om de sju andarna framför tronen. Talen i Uppenbarelseboken syftar mera på kvalitet än mängd. Sju-talet är i Bibeln och Uppenbarelseboken ett viktigt tal. Det förenar nämligen gudomens tre-tal med talet fyra som symboliserar världen (fyra väderstreck, jordens fyra hörn). Talet sju berättar således för oss om mötet mellan Gud och världen. Sju-talet betonar här Andens närvaro överallt och under alla tider.

Talen i Uppenbarelseboken syftar mera på kvalitet än mängd

"Asien" syftar på den romerska provinsen Asien, ett landskap som motsvarar Mindre Asiens västra del i det nuvarande Turkiet. Tack vare Paulus missionsresor något årtionde tidigare hade kristendomen utbredd sig kraftigt inom detta område. Dess betydelse som ett kristendomens centrum tycks ha ökat efter Jerusalem förstörelse (år 70). Utan tvekan medverkade aposteln

Johannes till detta eftersom han enligt traditionen bodde i Efesos och gjorde resor i omgivningen.

Inledningshälsningen innehåller en viktig nyckel för tolkningen av Uppenbarelsebokens syner och symboler. Johannes skriver till den kristna församlingen – till sju lokala församlingar, vilka representerar alla församlingar – och han kallar Kristi församling för ett kungadöme och präster. I Gamla testamentet hade Israel kallats för ett rike av präster och ett heligt folk (2 Mos. 19:6), men Uppenbarelseboken följer Nya testamentets synsätt på den kristna församlingen som ett Guds folk. På samma sätt hade aposteln Petrus skrivit till de kristna som hade blivit omvända från hedendomen: "Men ni är ett utvalt släkte, kungar och präster, ett heligt folk, Guds eget folk" (1 Pet. 2:9, 10). Detta bör man komma ihåg när man försöker förstå begrepp och symboler i Uppenbarelseboken med anknytning till Gamla testamentet och särskilt Israels historia.

7. "Se, han kommer" (1:7)

7 "Se, han kommer med molnen, och varje öga skall se honom, också de som har genomborrat honom, och alla jordens stammar skall brista ut i klagan för hans skull. Ja, amen."

Jesu andra ankomst är det stora riktmärket i Uppenbarelsebokens profetiska budskap. Denna enda vers avslöjar hela bokens tema.

I sitt omfattande anförande på Oljeberget om ändens tid underströk Jesus hur hans andra ankomst skulle ske i allas åsyn: liksom blixten kommer från öster och lyser ända till väster; då ser alla Människosonen komma med stor makt och härlighet (Matt. 24:26-27,30; Mark. 13:26; Luk. 21:26, 27). Denna omvälvande händelse kan inte obemärkt gå någon förbi.

På långfredagen hade Jesus sagt till dem som ansatte honom att de skulle få se honom "komma på himlens moln" (Matt. 26:64). Detta är naturligtvis möjligt endast på det sättet att de blir uppväckta från de döda. Redan Daniel hänvisade till denna händelse i sin bok (Dan. 12:2). Vi återkommer till det här i anslutning till senare syner i Uppenbarelseboken.

Kristi återkomst är en förskräcklig dag för den som har förkastat honom som sin Frälsare. Men det är en fröjdens och glädjens dag för dem som har väntat på honom (Jes. 25:9). Så pekar också alla syner i Uppenbarelseboken på Kristi återkomst och hans slutliga herravälde. Bokens avsikt med hoppet om Kristi ankomst är att trösta och uppmuntra de troende under alla tidsåldrar till tålamod och segrande tro.

Alla syner i Uppenbarelseboken pekar på Kristi återkomst

8. Historiens Herre (1:8)

8. "Jag är A och O, säger Herren Gud, han som är och som var och som kommer, allhärskaren."

Gud presenterar sig själv i Uppenbarelseboken som historiens Herre. A och O (Alfa och Omega), det grekiska alfabetets första och sista bokstav illustrerar hur han är början och slutet på allt.

Uppenbarelsebo-
kens budskap
har historiska
dimensioner

Med denna hälsning, som är riktad "till de sju församlingarna i Asien", visar Johannes klart att Uppenbarelsebokens budskap har historiska dimensioner. Gud är nuets verklighet, och han har någonting att säga till nutidens församling – som från Johannes synvinkel var den apostoliska tidens församling. Men Herren kontrollerar också framtiden. Uppenbarelsebokens budskap gäller Kristi församling också under kommande dagar. Kristus själv skall komma igen. Därför sträcker sig Uppenbarelsebokens syner från Johannes tid till tidens slut.

9. På ön Patmos (1:9)

9 "Jag, Johannes, er broder som i Jesus delar lidandet, kungavärdigheten och uthålligheten med er, hade kommit till ön Patmos för Guds ords och Jesu vittnesbörds skull."

Forskare är synnerligen eniga om att Johannes förvisades till denna 40 kvadratkilometer stora ö belägen i Egeiska havet utanför Efesos kust. Förföljarnas avsikt var uppenbarligen att kuva denne man som så ivrigt hade kämpat för Kristi evangelium. Guds budskap kan dock inte isoleras eller tystas. Denna karga ö blev platsen där Gud för sin tjänare, och genom honom för hela mänskligheten, öppnade hisnande vyer över världshistoriens sluthändelser och den kristna församlingens seger.

10. "Herrens dag" (1:10-11)

10 "Jag kom i hänryckning på Herrens dag och hörde bakom mig en stark röst, som en basun,¹¹ och den sade: 'Vad du ser, skriv det i en bok och skicka den till de sju församlingarna, till Efesos, Smyrna, Pergarmon, Thyatira, Sardes, Filadelfia och Laodikeia.'"

Man kan tänka sig att Johannes med uttrycket "i hänryckning på Herrens dag" avsåg hur han i den profetiska synen fördes framåt i tiden till Herrens dag vid tidens slut. Det är dock uppenbart att det här är frågan om den tidpunkt då synen gavs: Johannes fick uppenbarelsen på vilodagen.

Den romerska historikern Suetonius berättar hur kejsar Domitianus krävde att man skulle tilltala honom med orden: "vår herre och vår gud". Måhända kallade Johannes avsiktligt vilodagen av den orsaken för Herrens dag – för att påminna om den kristnes verkliga Herre och Gud. Budet om vilodagen understryker ju att "den sjunde dagen är Herrens, din Guds, sabbat" (2 Mos. 20:10). Bibeln kallar sabbaten för "Herrens helgdag" (Jes. 58:13), och Jesus själv förkunnade att han är "Herre över sabbaten" (Matt. 12:8; Mark. 2:28; Luk. 6:5).

Johannes fick befallning att skriva "till de sju församlingarna". Som vi konstaterade tidigare spelar sju-talet i Uppenbarelseboken en mycket

Uppenbarelse-
bokens
budskap avser
hela
kristenheten

betydelsefull roll. Talet sju är en symbol för helheten och det förekommer över 40 gånger i Uppenbarelseboken. Därför representerar dessa sju församlingar hela den kristna församlingen från apostlarnas tid ända fram till tidens slut.

11. Synen om Människosonen (1:12-16)

12 ”Jag vände mig om för att se rösten som talade till mig. Och när jag vände mig om såg jag sju lampställ av guld,¹³ och mitt bland lampställena såg jag någon som var lik en människoson, i fotsid klädnad och med ett bälte av guld om bröstet.¹⁴ Hans huvud och hår var vitt som vit ull, som snö, och hans ögon var som eldslågor.¹⁵ Hans fötter liknade gyllene brons när den glöder i smältugnen, och hans röst var som rösten av stora vatten.¹⁶ I sin högra hand höll han sju stjärnor, och ur hans mun kom ett skarpt, tveeggat svärd, och hans ansikte var som solen när den lyser i sin kraft.”

Kristus kallade sig gärna redan här på jorden för Människosonen (mer än 80 gånger i evangelierna; jfr med Dan. 7:13). I sin första syn ser Johannes en förklarad Kristus mitt ibland sin församling (lampställena, vers 20). Även om Jesus uppenbarade sig för Johannes i sin himmelska härlighet har han dock bevarat sin människogestalt som han iklädde sig när han blev människa.

Hur uppmuntrande är det inte att tänka på att vår Herre, som är uppstigen till himlen och förhärligad, ändå är lik en människa och vår broder .

Den fotsida klädnaden påminner om översteprästens klädedräkt. Ögonen, som var som eldslågor, och fötterna som liknade gyllene brons när den glöder i smältugnen, påminner om varelsen som Daniel såg vid floden Hiddekel (Dan. 10:6). Vitt hår, vitt som vit ull, hade också den gamle som Daniel såg i domssynen (Dan.7:9). Kristus är på samma gång både präst och domare. Och eftersom han också har varit offret som på korset gav sig själv till lösen för vår skull har vi ingenting att frukta inför domen så länge vi tar vår tillflykt till honom.

När vi äger Kristus har vi ingenting att vara rädda för vid domen

Hans allseende ögon och hans fötter som glänser av smältugnens hetta vittnar om att han har gått smärtornas väg före oss. Han förstår vår plåga och smärta. Hans härlighet förvandlar även den svartaste natt till dag.

Med de sju stjärnorna i Kristus högra hand avses "de sju församlingarnas änglar" (se vers 20). Oavsett om man med änglar (grek. *angelos*, budbärare) avser himmelska budbärare eller församlingarnas mänskliga ledare är de ändå alla i Kristi hand. Församlingen har inte heller någonting att vara rädd för, den har funnit en god tillflyktsort. Det tveeggade svärdet som kom ut ur munnen på varelsen som var lik en människoson visar att han med sitt ord försvarar sanningen och sin församling. Tillsammans ger dessa symboler en helhetsbild på vår Herres tjänst för oss.

12. "Var inte rädd" (1:17-18)

17. ”När jag såg honom, föll jag ner som död för hans fötter. Och han lade sin högra hand på mig och sade: ’Var inte rädd. Jag är den förste och den siste.¹⁸ och den som lever. Jag var död, och se, jag lever i evigheters evighet, och jag har nycklarna till döden och dödsriket.’”

Dessa ord har varit till uppmuntran för tusentals Jesu efterföljare och för martyrerna i synnerhet. Den uppståndne Kristus har all makt. Denna makt och ära överväldigade Johannes så att han föll ner som död för Kristi fötter. Men inte ens döden betyder något för dem som är Kristi egna eftersom han har övervunnit döden. Han har nycklarna till döden och dödsriket (grek. *hades*, platsen för de döda, graven). Nycklarna är symbolen för makt. Döden och graven är inte det slutgiltiga målet för Kristi efterföljare. Kristus har makt att öppna gravarna och kalla de döda till evigt liv (se Joh. 5:28, 29; 1 Thess. 4:16).

Kristus har makt att uppväcka de döda till evigt liv

Hur uppmuntrande var inte denna syn och detta budskap för Johannes och alla samtida kristna som fick läsa och höra det. Jesu mor, Maria, som Jesus hade anförtrött i Johannes omvårdnad, hade redan dött – uppenbarligen i Efesos. Där skulle man snart begrava även Johannes. Otaliga martyrer beseglade sin tro med sitt blod under de följande århundradena. Döden besöker hem även idag. Det är tungt att skiljas från dem man älskar. Såsom Jesus rörde vid Johannes på ön Patmos, så vill han även idag ömt röra vid varje sörjande och säga: ’Var inte rädd. Jag lever och jag har nycklarna till döden och dödsriket.’

13. Uppenbarelsebokens historisk-profetiska karaktär (1:19)

19 ”Skriv nu ner vad du har sett och vad som är och vad som skall ske härnäst.”

Befallningen att skriva som Johannes fick, och som utgick från högsta möjliga dignitet, innehåller även en kungörelse om Uppenbarelsens historisk-profetiska karaktär. Den här versen utgör nyckeln till hur man skall förstå Uppenbarelseboken i ett historiskt perspektiv.

Nyckeln till hur vi skall förstå Uppenbarelseboken historiskt

Även om utgångspunkten för uppenbarelsen är Johannes egen tid kan den historiska tolkningen inte begränsas till hans samtid. En sådan tolkningsinriktning utvecklades dock av den katolska jesuitteologen Luis de Alcazar (död 1613) som förklarar att Uppenbarelsebokens syner endast avser Johannes egen tid. Enligt denna teori, den så kallade tidshistoriska tolkningen, nådde bl.a. förutsägelseerna om Anti-Krist sin uppfyllelse i de romerska kejsarna.

Inte heller den s.k. eskatologiska (avser ändens tid) eller den futuristiska (av latinets *futurum*, kommande) tolkningen gör rättvisa åt Uppenbarelseboken. Även den härstammar från den romersk-katolska kyrkan. Jesuitteologen Francisco Ribera (död 1656) framförde i motsats till Alcazar att förutsägelseerna om den antikristna makten skulle fullbordas först strax före tidens slut, under tre och ett halvt bokstavliga år. Båda dessa

tolkningsinriktningar har sin tillblivelse i den romerska kyrkans strävan att bemöta Luthers tolkningar och i den utmaning som Luthers reformation utgjorde.

Endast en historisk-profetisk tolkning där man uppmärksammar både de historiska och eskatologiska synpunkterna motsvarar Uppenbarelsebokens egen intention beträffande synernas karaktär. Där utgår man således från Johannes egen tid och rör sig framåt genom historien för att vid tidens slut nå fram till Kristi ankomst då allting görs nytt. Detta är den traditionella protestantiska tolkningsprincipen som reformatörerna tillämpade, och denna princip kommer att tillämpas även i detta studium av Uppenbarelseboken.

14. Bäst skickad att förklara Uppenbarelseboken (1:20)

20 ”Detta är hemligheten med de sju stjärnorna som du har sett i min högra hand och med de sju lampställen av guld: de sju stjärnorna är de sju församlingarnas änglar, och de sju lampställen är de sju församlingarna.”

Den historiska tolkningen av Uppenbarelseboken är naturligtvis även den förknippad med problem. Det är inte nog att man försöker finna någonting i historien som ser ut att stämma överens med uppenbarelsens symbolik. När det gäller tolkningen av Uppenbarelseboken är historien fylld av exempel på godtyckliga utläggningar av Ordet. Som vi redan har konstaterat är Johannes uppenbarelse nära förbunden med tidigare biblisk uppenbarelse. I detta sammanhang såväl som i all bibeltolkning gäller att Bibeln är sin egen bästa uttolkare.

När vi nu efter det inledande kapitlet där Johannes får synen om sitt kall går vidare för att studera Uppenbarelsebokens budskap vill vi omsorgsfullt följa de förutnämnda principerna. Framför allt bör vi komma ihåg att Jesus Kristus är den högsta auktoriteten när det gäller att förklara såväl Uppenbarelseboken som hela Bibeln. Han förtydligar det i Uppenbarelseboken som är nödvändigt för oss att förstå – precis som han gör i första kapitlets sista vers som vi redan har betraktat.

Jesus står
högst i rang
när det gäller
att förklara
Uppenbarelse
boken

Låt oss tacka Gud för att han i sin kärlek har gett oss möjlighet att studera denna Jesu Kristi uppenbarelse.

KARTA ÖVER MEDELHAVETS ÖSTRA DEL

Uppenbarelseboken öppnas, studiebreiv 1

Repetitionsfrågor

Kopiera frågorna och svaren (hela denna sida och nästa) och klistra in dem i ett nytt dokument som du bifogar, eller direkt i ett e-brev, som du skickar till Redaktionen@hoppetsrost.org

Siffrorna inom parentes hänvisar till motsvarande avsnitt i texten.

1. Fyll i följande bibeltext: (2 Pet. 1:21)

"Ingen profetia har förmedlats genom mänsklig vilja utan drivna

---

har människor talat ord från _____."

2. Vem är Uppenbarelsebokens centralgestalt? (4)

Svar:

3. Vilken stor händelse pekar Uppenbarelsebokens profetiska budskap på? (7)

Svar:

4. Var befann sig Johannes när han fick Uppenbarelsen? (9)

Svar: "På en ö vars namn är _____"

5. Vilket tal förekommer i Uppenbarelseboken mer än 40 gånger? (10)

Svar:

6. Vad kallade sig Kristus gärna för när han levde på jorden? (11)

Svar:

7. Vilken profet i Gamla testamentet såg i en syn "en som liknade en människoson"? (11)

Svar:

8. Fyll i följande vers som utgör nyckeln till hur man skall förstå

Uppenbarelseboken ur historisk synvinkel: (13; Upp 1:19)

"Skriv nu ner vad du har sett och vad som är och vad

---

härefter."

9. Vilken av följande tolkningsprinciper följdes av reformatörerna? (13)

A Den tidshistoriska tolkningen

B Den futuristiska tolkningen

C Den historisk-profetiska tolkningen

Svar: Alternativ _____

10. Vem är den högsta auktoriteten när det gäller att förklara Uppenbarelseboken? (14)

Svar: